

*„A magyar nyelv tanítására
különös gond fordítandó.”
/KAZINCZY/*

FELADATLAP

az

„ÉDES ANYANYELVÜNK”

nyelvhasználati verseny

országos, Kárpát-medencei döntőjére

a szakképző intézmények versenyzői

számára

1. Pontosan állapítsa meg, milyen szófajúak a példamondat aláhúzott szavai!

„Elaljasodásunk legfőbb okát tagadhatatlanul nemzeti nyelvünk természetelleni becsmérése képzi; de ha mi magunk nem vesszük semmibe, mily értéket tulajdonítsanak neki mások?”
/Széchenyi István/

- a) nemzeti:.....
- b) képzi:
- c) ha:
- d) nem:

2. Pontosan nevezze meg az aláhúzott toldalékok fajtáját!

„Széphalomról újra és újra szólni kell: elmondani történetét, beszélni Kazinczyról és az örökségről, melyet őriznünk és ápolnunk kell, nemzetünk, a magyarság hasznára.”
/Nyíri Péter/

Pl. nagyobb –bb: a fokozás jele

- a) –ról:
- b) –ni:
- c) –t:
- d) –ság:

3. Mindegyik sorban van egy szó, amely tartalmilag nem illik a többi közé. Húzza alá a kakukktojt! Röviden indokolja, hogy az aláhúzott szó miért kakukktojt!

- a) gulyás, csordás, kondás, kanász, kender
- b) sólyom, fülemüle, kánya, nyest, keselyű
- c) bandérium, fuszulyka, század, dandár, légió
- d) barátfüle, béles, kuruzsló, kuglóf, briós

4. Egészítse ki a hiányos közmondásokat!

- a) Nem akarásnak
- b) Minden szentnek
- c) Holló a hollónak
- d) Néma gyerekeknek

5. Értékelje négy-öt mondatban a nyelvi udvariasság és a nyelvhelyesség szempontjából az alábbi esetet!

Egy idős ember – bottal a kezében – villamosra vár Budapest egyik forgalmas útvonalának megállójában. Megérkezik a jármű, az ajtók kinyílnak, egy fiatalember rászól az előtte felszállásra váró említett idős férfinak: „Tata, nyomakodj már, mert mindjárt fellöklek!”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. A *fül* szó mondatba foglalásával egyértelműen adja meg négy különböző jelentését a szónak!

- a)
- b)
- c)
- d)

7. Értelmezze az alábbi közmondásokat!

a) Senki sem tud kibújni a saját bőréből.

.....

b) Egységben az erő.

.....

c) Ha leszdedted a fölét, edd meg az alját is!

.....

d) A halállal senki nem ivott áldomást.

.....

8. Fejezze ki *nép*- előtaggal kezdődő összetétellel az alábbi meghatározásokat!

a) Valamely népnek, népcsoportnak szokásait, életmódját vizsgáló tudomány.

= _____

b) Az ország polgárainak valamely fontos kérdésben való véleménynyilvánítása.

= _____

c) A nép körében keletkezett, többféle dallamváltozatban elterjedt mű.

= _____

d) Népeknek, népcsoportoknak valahonnan valahová való özönlése, mozgása.

= _____

**9. Az ismert jelöléseket használva elemezze mondatrészek szerint az alábbi egyszerű mondatot!
Készítse el az ágrajzát is!**

Az anyanyelvi versenyek mindenki számára a lélek ünnepét jelentik.

10. Mit jelentnek az alábbi szavak? Határozza meg más, azonos jelentésű szóval!

a) abajgat = _____

b) akceptál = _____

c) apellál = _____

d) apanázs = _____

11. Pótolja a hiányzó írásjeleket – s ahol szükséges, a nagybetűket – a következő tagolatlan szövegben!

Kodály Zoltánt zeneszerzőként zenetudósként zenepedagógusként ismerik határainkon belül és határainkon kívül is engem azonban nem a zene hozott össze vele találkozásunk oka létrehozója anyanyelvünk szeretete a magyar nyelvi kultúra ápolásának terjesztésének közös gondja volt életem nagy ajándékának tekintem hogy nemcsak tanúja hanem küzdőtársként részese is lehettem Kodály nyelvművelő munkájának harcainak /Lőrincze Lajos/

12. Jelölje a *Beszélni nehéz!* – ma *Szóról - szóval* – című rádióműsor megfejtéseiben alkalmazott módon a példamondatot!

A magyar akácot és akácmézet kétezertizennégyben felvették a hungarikumok közé.

A növényt a tizennyolcadik században telepítették be hazánkba.

13. Elemezze a tanult módon a tagmondatok fajtája és viszonya szerint az alábbi többszörösen összetett mondatokat!

a) A tanárnak szerencséje van a diófaültetéssel, mert az ő diófája hosszú életű lesz,
és sok gyümölcsöt fog teremni. /Péntek János/

.....
.....
.....

b) Péchy Blanka ezerkilencszázhatvanban létrehozta a Kazinczy-díj Alapítványt,
tizenhat év múlva Deme Lászlóval elindította a Beszélni nehéz! rádióműsort, hogy
minél több honfitársunkat ráébressze a helyes kiejtés fontosságára.

.....
.....
.....

**14. Húzza alá az alábbi mondatokban nyelvhasználati szempontból hibásan használt szót,
kifejezést! Írja le helyesen a mondatokat!**

a) Amikor idejöttem, tátott karokkal fogadott.

Helyesen:.....

b) Ki tud a másik eszén átjárni?

Helyesen:.....

c) Akkor most nyakast ugrunk a harcba.

Helyesen:.....

d) Otto von Bismarck volt a német egység fedél alá hozója.

Helyesen:.....

e) A kísérlet kudarcba fűlt.

Helyesen:.....

f) Nagyon nehéz nap elé állunk.

Helyesen:.....

